

ਅਜੈ ਤਿਵਾੜੀ ਜੇ.

ਗੁਰਦੇਵ ਸਵਾਗ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ.ਐਮ.ਐਸ., - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1987 ਦਾ CWPNo.334§

6 ਅਕਤੂਬਰ 2010

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ.226—ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ-ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਗਭਗ 23 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਰਹੀ—ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ—ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਨ - ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੪)

ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਕੀਲ.

ਐਸਐਸ ਗਿੱਲ, ਡੀਏਜੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਅਜੈ ਤੇਵਰਲ ਜੇ. (ਮੌਖਿਕ)

(1) ਤਤਕਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਐਲਾਨਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੁਝ ਆਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ 1 ਅਗਸਤ, 1997 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ

530

I.L.R. PUNJAB AND HARYANA

2011(1)

ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ (ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ। 11c ਨੇ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, (1) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:- -

(3) . ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਲੁਪਤ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਬਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਖੇਤਰ. ਦੁਸ਼ਮਣ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੋਲ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ "ਕਾਫ਼ੀ" ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਇਕਸਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਹੈ-ਨੋਟਸ" ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ

ਜਾਵੇ; ਪਰ ਜੇ ਉਹੀ ਵਸਤੂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਵੇਚਣ ਲਈ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ 'ਨਹੀਂ' ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ "ਬਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

(34) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

- (1) ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਿਫੋਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੌਖਿਆਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਟਿਕਸ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਜਾਂ ਡੀ-ਲਿੰਕ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ।
- (2) ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਾਸੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਗਰੀਬ।
- (3) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਰਸਮੀ ਮੁੜ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਡੀਸੀ-ਡੀਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

(4) ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨ ਲਈ :
ਅਤੇ

(5) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(3) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ
ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ
ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਣਗੌਲੇ
ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ
redetermination ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 1 ਦਸੰਬਰ, 2010 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼
ਦਿੱਤਾ।

(5) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ
ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐੱਚ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ
ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ
ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ
ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ।

GURDEV SINGH v. STATE OF PUNJAB AND OTHERS 531
(Ajay Tewari. J.)

ਡੇਲਿਮਿਟ